

OLIMPIADA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Edycja XI

[Rok szkolny 2015/2016]

3 grudnia 2015 r.

Test eliminacji szkolnych z kluczem odpowiedzi i komentarzami

1. (1 pkt) Kryteriami segmentacji rynku nieodnoszącymi się do konsumenta są kryteria:
 - a. demograficzne,
 - b. psychograficzne,
 - c. społeczno-ekonomiczne,
 - d. związane z warunkami zakupu.**

Komentarz:

Segmentacja to podział rynku według określonych kryteriów na w miarę jednorodne grupy nabywców. Wyodrębnione grupy, tzw. segmenty rynku, wyznaczają dla przedsiębiorstwa obszar działania i stanowią punkt wyjścia do formułowania programu.

Kryteria segmentacji rynku możemy podzielić na:

a) kryteria odnoszące się do konsumenta:

- społeczno-ekonomiczne: dochód, zawód, wykształcenie, kryteria geograficzne, miejsce zamieszkania,
- demograficzne: wiek, płeć, wielkość rodziny, faza cyklu życia rodziny, status rodziny, narodowość,
- psychograficzne: styl życia, aktywność, zainteresowania, opinie;

b) kryteria odnoszące się do produktu/ sytuacji zakupu:

- wzorce konsumpcji: częstotliwość użycia, posiadanie innych produktów, lojalność wobec marki, produktu,
- warunki zakupu: rodzaj sklepu, czas zakupu, impuls, okazje, wielkość jednorazowego zakupu, częstotliwość zakupu,
- oferowane korzyści: wiedza konsumenta o produkcie, postrzegane korzyści, predyspozycje konsumentów.

2. (1 pkt) Strategia błękitnego oceanu (*Blue Ocean Strategy*) polega na:
- budowie sieci między nabywcami i dostawcami,
 - kreowaniu przez przedsiębiorstwo niszy rynkowej,**
 - rywalizacji czołowej z przedsiębiorstwami konkurencyjnymi działającymi w tym samym segmencie rynkowym,
 - współpracy z dotychczasowym konkurentem.

Komentarz:

Strategia błękitnego oceanu to koncepcja opracowana przez W. Chana Kima i R. Mauborgne'a, która jako jedyną skuteczną metodę zwiększania pozycji konkurencyjnej zaleca poszerzanie granic niezagospodarowanej jeszcze przestrzeni rynkowej. Zdaniem autorów tradycyjne strategie rozwoju przedsiębiorstw – tworzone w odniesieniu do posunięć strategicznych konkurencji – nie przynoszą sukcesu. Zamiast skupiać się na pokonaniu konkurencji, firmy powinny koncentrować się tworzeniu „błękitnych oceanów” – przestrzeni rynkowej będącej doskonałym środowiskiem wzrostu wartości.

3. (1 pkt) Realny PKB zawsze mierzy się w cenach:
- bieżących,
 - czynników wytwórczych,
 - rynkowych,
 - stałych.**

Komentarz:

PKB w cenach bieżących to PKB w ujęciu nominalnym. Wyraża, ile wynosi wartość PKB w danym okresie, ale uniemożliwia porównywanie PKB w różnych okresach – gdy wykorzystujemy ceny nominalne, nie wiemy, czy zmiana wartości PKB wynika ze zmiany efektywności w gospodarce, czy ze zmiany cen spowodowanej inflacją.

Aby porównywać PKB w różnych okresach, musimy obliczyć PKB w ujęciu realnym (bez wpływu inflacji na wzrost wartości PKB – czyli w cenach stałych). Przy cenach stałych wszystkie wartości cenowe dla różnych lat są wyrażone w cenach jednego okresu.

4. (1 pkt) Tezauryzacja oznacza:
- gromadzenie i przechowywanie pieniędzy oraz kruszców poza instytucjami depozytowo-oszczędnościowymi,**
 - spadek siły nabywczej pieniądza,
 - umieszczanie pieniędzy na lokatach bankowych,
 - zakup obligacji Skarbu Państwa.

Komentarz:

Tezauryzacja oznacza gromadzenie i przechowywanie pieniędzy (i kosztowności) poza instytucjami depozytowo-oszczędnościowymi.

Spadek siły nabywczej pieniądza to efekt wzrostu cen w gospodarce. Lokaty bankowe i zakup obligacji Skarbu Państwa to formy oszczędzania.

5. (1 pkt) Wskaż zdanie prawdziwe dotyczące oprocentowania salda płatności kartą kredytową.
- Oprocentowanie naliczane jest od razu po dokonaniu płatności kartą.
 - Oprocentowanie naliczane jest dopiero po upłynięciu *grace period*.**
 - Oprocentowanie nie może przekroczyć najwyższej stopy procentowej NBP.
 - Oprocentowanie zależne jest od stawki wynegocjowanej podczas płatności kartą.

Komentarz:

Grace period to okres, w którym możemy korzystać z nieoprocentowanego kredytu na karcie kredytowej.

Bank, wydając kartę, przyznaje limit zadłużenia. Klient dokonuje płatności przy użyciu karty i przez pewien czas (*grace period*) korzysta z nieoprocentowanego kredytu. Bank zaczyna naliczać odsetki mniej więcej po 8 tygodniach, o ile kredyt nie zostanie wcześniej spłacony. Karta kredytowa może więc wydawać się wręcz narzędziem do zarabiania – płacąc nią, można przez blisko 8 tygodni „zarabiać”, inwestując już wydane środki, a bank na tym traci.

Niestety to bardzo złudny obraz. Oprocentowanie po okresie bezodsetkowym zbliża się bowiem niemalże do górnych pułapów ustawy antylichwiarskiej (czterokrotności stopy lombardowej). Nie każdy użytkownik ma tego świadomość. Wizja zakupów z odroczonym o blisko 2 miesiące terminem płatności jest tak atrakcyjna, że zazwyczaj większość osób korzysta z niej, kupując więcej niż może sobie pozwolić.

6. (1 pkt) Cechą dobrego negocjatora nie jest:
- asertywność,
 - empatia,
 - kreatywność,
 - nieuściepliwość.**

Komentarz:

Umiejętność dokonywania ustępstw jest jedną z ważniejszych umiejętności decydujących o sukcesie w negocjacjach. Negocjacje, w których strony zakładałyby nieuściepliwość, w zasadzie nie miałyby sensu. Przez ustępowanie nie należy rozumieć zgody na wszystkie warunki drugiej strony, lecz takie rezygnowanie z części własnych dążeń, które pozwoli uzyskać korzystniejsze ustępstwo drugiej strony.

Empatia umożliwia lepsze zrozumienie potrzeb drugiej strony.

Kreatywność w negocjacjach przekłada się na tworzenie wielu wariantów rozwiązania sytuacji negocjacyjnej, a asertywność – na ochronę swojego stanowiska w sposób przyjazny dla innych.

7. (1 pkt) Do zalet rekrutacji z zewnętrznego rynku pracy zaliczyć można:
- możliwość poprawy stosunków społecznych w przedsiębiorstwie,**
 - niskie koszty rekrutacji,
 - zapewnienie pracownikom przedsiębiorstwa możliwości rozwijania kariery,
 - zwiększenie lojalności pracowników.

Komentarz:

Rekrutacja zewnętrzna (poszukiwanie pracowników wśród osób niezatrudnionych w przedsiębiorstwie) jest zazwyczaj droższa od rekrutacji wewnętrznej (czyli poszukiwania pracowników wewnątrz przedsiębiorstwa). Przy rekrutacji zewnętrznej przedsiębiorstwo ponosi wyższe koszty dotarcia do kandydatów (m.in. koszty ogłoszeń rekrutacyjnych). Z powodu zatrudniania osób z zewnątrz możliwości kariery pracowników przedsiębiorstwa są ograniczone (i tym samym zmniejsza się ich lojalność).

W pewnych sytuacjach rekrutacja zewnętrzna może poprawić stosunki społeczne w przedsiębiorstwie – np. jeżeli w zespole mamy bardzo zbliżonych pod względem kompetencji pracowników i wakat na stanowisku menedżerskim, to zatrudnienie menedżera z zewnątrz zmniejszy ryzyko powstania konfliktów między pracownikami.

8. (1 pkt) Zgodnie z prawem podaży:
- jeżeli cena dobra rośnie, to producenci są zainteresowani dostarczeniem mniejszej ilości dobra na rynek,
 - jeżeli cena dobra rośnie, to producenci są zainteresowani dostarczeniem większej ilości dobra na rynek,**
 - jeżeli cena dobra spada, to producenci są zainteresowani dostarczeniem takiej samej ilości dobra na rynek,
 - podaż na rynku jest stała.

Komentarz:

Podaż to relacja między ceną i ilością dobra, jaką na rynek chcą dostarczyć producenci. Im wyższa cena dobra, tym większa jest ilość towarów dostarczanych na rynek.

9. (1 pkt) Jeżeli w analizowanym okresie dochody nominalne wzrosły o 10%, a inflacja w tym czasie wyniosła 5%, to dochody realne:
- nie zmieniły się,
 - spadły,

- c. **wzrosły,**
- d. nie można tego stwierdzić.

Komentarz:

Realne dochody wzrosły o około 5%: $(5\% / 1,05) \approx 4,76\%$.

10. (1 pkt) Minimalny kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wynosi:

- a. **5000 zł,**
- b. 50 000 zł,
- c. 100 000 zł,
- d. 500 000 zł.

Komentarz:

Utworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga zgromadzenia kapitału zakładowego w wysokości co najmniej 5000 złotych.

11. (1 pkt) W stosowanej przez inwestorów giełdowych analizie technicznej bierze się pod uwagę przede wszystkim:

- a. analizę technicznych wskaźników finansowych notowanych spółek,
- b. analizę otoczenia technologicznego danej spółki,
- c. **analizę zmian kursu danego papieru wartościowego w przeszłości,**
- d. analizę strategii danej spółki i jej najgroźniejszych konkurentów.

Komentarz:

Analiza techniczna polega na badaniu trendów tworzonych przez kursy akcji. Zgodnie z przekonaniem inwestorów stosujących analizę techniczną trendy są przełożeniem zmiennych nastrojów inwestorów, a zachowania grupowe układają się w powtarzalne fazy, które da się ująć w matematyczne schematy.

W praktyce polega to na analizie wzorów (nazywanych formacjami) tworzonych przez wykresy kursów i odkrywaniu trendów w fazie początkowej. Dzięki temu inwestor może podjąć decyzję o zakupie akcji na początku trendu wzrostowego i wycofać się z inwestycji na początku trendu spadkowego.

Analiza techniczna opiera się na wielu technikach analitycznych, które wraz z postępem w dziedzinie technologii informatycznych bardzo szybko się rozwijają. Do najbardziej popularnych należą linie trendu, wykresy świecowe oraz poziomy oporu i wsparcia.

12. (1 pkt) Bezpośrednim konkurentem firmy X zawsze będzie:
- firma, która na różnych mapach grup strategicznych występuje najdalej od firmy X,
 - firma, która na różnych mapach grup strategicznych występuje najbliżej firmy X,**
 - jej naśladowca,
 - lider rynkowy.

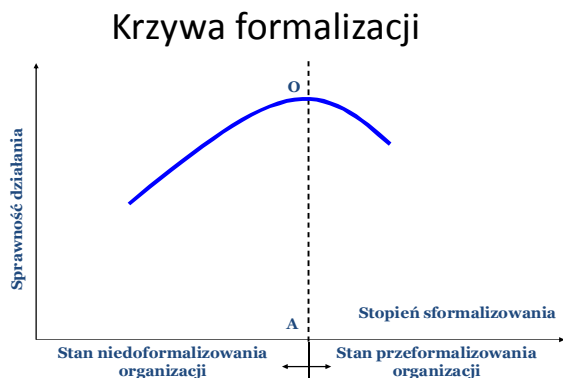
Komentarz:

Mapa grup strategicznych to narzędzie pokazujące w sposób graficzny grupy strategiczne w analizowanym sektorze. Grupę strategiczną tworzą przedsiębiorstwa z tego samego sektora, które mają podobne strategie konkurencji i najsilniej ze sobą konkurują – walczą o te same segmenty klientów, mają podobny poziom technologii i szerokość oferty. Mapę rysuje się, zaznaczając na osiach dwa wymiary strategii istotne dla sektora. Następnie określa się, w jakim stopniu każde z przedsiębiorstw sektora spełnia te kryteria.

13. (1 pkt) Które ze zdań dotyczących formalizacji nie jest prawdziwe?
- Biurokracyzm oznacza zbyt wysoki stopień formalizacji organizacji.
 - Brak formalizacji doprowadza do największej sprawności działania organizacji.**
 - Miarą stopnia formalizacji jest liczba, szczegółowość i rygorystyczność przepisów obowiązujących w organizacji.
 - Zbyt wysoki stopień sformalizowania organizacji obniża jej sprawność.

Komentarz:

Formalizacja oznacza istnienie w organizacji przepisów w formie pisemnej. Miarą formalizacji jest liczba, szczegółowość i rygorystyczność przepisów organizacyjnych. Nadmierna formalizacja obniża sprawność organizacji (staje się ona nadmiernie zbiurokratyzowana), ale brak formalizacji również nie jest pożądany. Przy braku formalizacji rozmywa się odpowiedzialność poszczególnych osób, zapomina się o obowiązujących ustaleniach, trudniej jest przekazać wytyczne. Relację między sprawnością działania a poziomem formalizacji przedstawia krzywa formalizacji.

14. (1 pkt) Spółki partnerskiej nie mogą założyć:

- a. biegli rewidenci,
- b. brokerzy ubezpieczeniowi,
- c. lekarze,
- d. nauczyciele.**

Komentarz:

Spółka, którą mogą założyć przedstawiciele wolnych zawodów, to spółka partnerska (w oznaczeniu skrótowym występująca jako „sp.p.”). Jest to niejako rozwinięcie spółki jawnej jako formy działalności przeznaczonej dla wolnych zawodów (wymienionych w Kodeksie spółek handlowych) – spółka partnerska powoływana jest w celu wykonywania wolnego zawodu przez grupę osób (partnerów w spółce). Partnerami spółki partnerskiej mogą być:

- adwokaci,
- aptekarze,
- architekci,
- inżynierowie budownictwa,
- biegli rewidenci,
- brokerzy ubezpieczeniowi,
- doradcy podatkowi,
- księgowi,
- lekarze,
- stomatolodzy,
- weterynarze,
- notariusze,
- pielęgniarki,
- położne,
- radcy prawni,
- rzecznicy patentowi,
- rzeczoznawcy majątkowi oraz
- tłumacze.

Podobnie jak w przypadku spółki jawnej, spółka partnerska prowadzi działalność pod własną firmą (firma spółki partnerskiej powinna zawierać nazwisko przynajmniej jednego partnera, oznaczenie wskazujące, że jest to spółka partnerska, oraz określenie wolnego zawodu, który jest wykonywany w spółce).

Utworzenie spółki partnerskiej wymaga pisemnej umowy potwierdzonej notarialnie oraz zgłoszenia do sądu rejestrowego. Umowa jest zbliżona do umowy zawieranej przy tworzeniu spółki jawnej, ale zawiera dodatkowo nazwiska i imiona tych partnerów, którzy odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem (w sposób nieograniczony, tak jak w spółce jawnej). Partnerzy nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania, które powstały na skutek wykonywania wolnego zawodu przez pozostałych partnerów spółki.

15. (1 pkt) Który z poniższych produktów bankowych charakteryzuje się zazwyczaj najniższym oprocentowaniem?

- a. lokata dwuletnia o oprocentowaniu zmiennym,
- b. lokata trzymiesięczna,
- c. rachunek oszczędnościowy,
- d. ROR.**

Komentarz:

Najniżej oprocentowanymi produktami bankowymi są zazwyczaj ROR-y (rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe).

ROR-y (zwane także kontami osobistymi lub rachunkami osobistymi) są podstawowym produktem bankowym, wykorzystywanym do gromadzenia środków finansowych i przeprowadzania rozliczeń pieniężnych. Wbrew nazwie – ze względu na niskie oprocentowanie – nie sprawdzają się zbyt dobrze w kumulowaniu oszczędności.

16. (1 pkt) Od 2009 r. kwota dochodu wolnego od podatku dochodowego PIT wynosi w Polsce około:

- a. **3100 zł,**
- b. 8000 zł,
- c. 22 500 zł,
- d. 85 000 zł.

Komentarz:

Choć w wypowiedziach różnych polityków w ostatnich latach pojawiał się postulat zwiększenia kwoty wolnej od podatku dochodowego (czyli progu dochodu, od którego naliczany jest podatek – uzyskanie dochodu mniejszego niż limit nie powoduje powstania obowiązku zapłaty podatku dochodowego), od 2009 roku kwota wolna jest zamrożona na poziomie 3091 zł.

17. (1 pkt) Krótkoterminowym instrumentem finansowym z terminem wykupu do 52 tygodni jest:

- a. akcja,
- b. **bon skarbowy,**
- c. jednostka funduszu inwestycyjnego,
- d. obligacja.

Komentarz:

Bony skarbowe to krótkoterminowe instrumenty finansowe z terminem wykupu od 1 do 52 tygodni (najczęściej 13 lub 52 tygodnie). W Polsce emitentem bonów skarbowych jest Ministerstwo Finansów, a agentem emisji, odpowiedzialnym za organizację emisji oraz dokonywanie rozliczeń – Narodowy Bank Polski. Celem emisji jest finansowanie krótkoterminowo deficytu budżetowego, ujemnego salda handlu zagranicznego lub spłat zobowiązań długoterminowych.

18. (1 pkt) Budżet państwa sporządzany jest na:

- a. całą kadencję parlamentu,
- b. dwa lata,
- c. okres zgodny z wieloletnią perspektywą finansową UE,
- d. rok.**

Komentarz:

Budżet państwa sporządzany jest na rok.

19. (1 pkt) Spadek stopy bezrobocia w okresie wzrostu gospodarczego oznacza, że bezrobocie miało charakter:

- a. frykcyjny,
- b. koniunkturalny,**
- c. strukturalny,
- d. ukryty.

Komentarz:

Bezrobocie jest to sytuacja, w której ludzie mogący i chcący pracować przy stawkach płacy oferowanych na rynku poszukują pracy, ale nie są w stanie jej znaleźć.

Bezrobocie ukryte występuje, gdy państwo środkami administracyjnymi (np. wprowadzając przymus zatrudniania określonej liczby pracowników) doprowadza do zwiększenia zatrudnienia (aż do wystąpienia przerostów zatrudnienia).

Bezrobocie frykcyjne (inne nazwy to bezrobocie mobilne, płynne) to bezrobocie związane z mobilnością ludności (krótkotrwałe, ale zawsze występujące).

Bezrobocie związane z niedopasowaniem struktury popytu na pracę i podaży pracy to bezrobocie strukturalne. Bezrobocie związane z kryzysem gospodarczym to bezrobocie koniunkturalne (wahania ponadroczne).

20. (1 pkt) Bezrobocie mierzymy:

- a. stopą aktywności zawodowej,
- b. stosunkiem liczby osób aktywnych zawodowo do wszystkich osób w wieku produkcyjnym,
- c. stosunkiem liczby bezrobotnych osób poszukujących pracy do zasobów siły roboczej,**
- d. stosunkiem liczby bezrobotnych osób poszukujących pracy do wszystkich osób w wieku produkcyjnym.

Komentarz:

Stopa bezrobocia to stosunek liczby bezrobotnych zainteresowanych podjęciem pracy do zasobów siły roboczej.

21. (1 pkt) W przypadku upadłości banku objętego gwarancjami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego pojedynczy klient odzyska 100% wpłaconych depozytów, jeżeli ich wysokość nie przekracza:
- 22,5 tys. euro,
 - 50 tys. euro,
 - 100 tys. euro,**
 - 1 mln zł.

Komentarz:

Bankowy Fundusz Gwarancyjny w przypadku bankructwa banku zrzeszonego w BFG zwróci klientom w całości równowartość 100 000 euro (o ile oczywiście wcześniej wpłacony przez nich kapitał wraz z odsetkami wartość 100 000 euro osiągnął).

Jeżeli ktoś zdeponuje więcej, będzie mógł ubiegać się o zwrot reszty depozytu z masy upadłościowej banku. Zwrot przysługuje imiennym depozytom złotowym lub walutowym osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej (o ile posiadają zdolność prawną) oraz szkolnych kas oszczędności i pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych.

Na zwrot z Funduszu nie mogą liczyć: Skarb Państwa, inne instytucje finansowe (banki, domy maklerskie, fundusze emerytalne i inwestycyjne) oraz kadra zarządzająca bankiem (która nie uchroniła banku przed upadłością) i jego główni (którzy upadłości nie zapobiegli) akcjonariusze.

Środki do wypłaty gwarantowanych depozytów Bankowy Fundusz Gwarancyjny zbiera od innych banków.

22. (1 pkt) Który ze składników nie znajdzie się po stronie aktywów przedsiębiorstwa?
- gotówka w kasie,
 - maszyny i urządzenia,
 - środki trwałe,
 - zobowiązania wobec dostawców.**

Komentarz:

Zobowiązania wobec dostawców w bilansie przedsiębiorstwa wystąpią po stronie pasywów (w źródłach finansowania majątku).

23. (1 pkt) Najbardziej zalecaną formą finansowania dużych, ryzykownych przedsięwzięć biznesowych jest:
- emisja obligacji,
 - fundusz mikro,
 - fundusz *venture capital*,**
 - leasing*.

Komentarz:

Venture capital jest specyficzną formą finansowania przedsiębiorstw, zaliczaną do form kapitałowych istniejących w ramach rynku *private equity*.

Private equity stanowi kategorię środków finansowych, które lokowane są przez specjalistyczne spółki w aktywa przedsiębiorstw nienotowanych na rynku giełdowym. Jest to podstawowy wyróżnik w stosunku do reszty kapitałów gromadzonych przez fundusze inwestycyjne, które najczęściej kupują instrumenty rynku pieniężnego (np. bony skarbowe) i akcje przedsiębiorstw giełdowych (fundusze inwestycyjne). Fundusze *private equity* skupiają się tym samym na aktywach mniej płynnych (trudniej sprzedać udziały spółki będącej poza obrotem giełdowym) i jednocześnie wymagających zaangażowania w procesy zarządzania danym przedsiębiorstwem (częstą praktyką funduszy tego typu jest inicjowanie poważnych zmian w działalności podmiotów, w które inwestują).

Venture capital jest typowym rodzajem kapitału finansującym pierwszą fazę cyklu życia przedsiębiorstwa (zarówno na etapie tworzenia, jak i początkowego rozwoju firmy).

Fundusze *venture capital* to fundusze wysokiego ryzyka, inwestujące w perspektywie kilkuletniej w branże, które charakteryzują się najwyższym wzrostem wartości, ale jednocześnie najwyższym ryzykiem niepowodzenia. W takich branżach kluczowe znaczenie mają prowadzone prace badawczo-rozwojowe, a nigdy nie można ze stuprocentową pewnością przewidzieć ich rezultatów.

24. (1 pkt) Przedstawiony poniżej fragment listy to część:

C	2591Z 25.91.Z	Produkcja pojemników metalowych
C	2592Z 25.92.Z	Produkcja opakowań z metali
C	2593Z 25.93.Z	Produkcja wyrobów z drutu, łańcuchów i sprężyn
C	2594Z 25.94.Z	Produkcja złączy i śrub
C	2599Z 25.99.Z	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana
C	2611Z 26.11.Z	Produkcja elementów elektronicznych

- a. listy rodzajów działalności wymagających licencji lub koncesji,
- b. listy rodzajów działalności, w których można zastosować preferencyjną stawkę VAT,
- c. obowiązującego na podstawie ustawy o rachunkowości planu kont księgowych dla przedsiębiorstwa zdywersyfikowanego,
- d. **Polskiej Klasyfikacji Działalności.**

Komentarz:

Powyższa lista to fragment Polskiej Klasyfikacji Działalności – czyli usystematyzowanego wykazu typów działalności gospodarczych wykorzystywanego do sprawozdawczości statystycznej.

25. (1 pkt) Zasada tworzenia biznesplanu, która zaleca, aby wszystkie szacunki były przygotowywane w trzech wariantach: optymistycznym, realistycznym i pesymistycznym, to zasada:
- a. adekwatności,
 - b. elastyczności,
 - c. rzetelności założeń,
 - d. **wariantowości.**

Komentarz:

Przygotowanie biznesplanu wiąże się z ryzykiem niewłaściwego przewidywania (prognozy przychodów, wzrostu rynku, kosztów etc.). Zastosowanie zasady wariantowości pozwala zmniejszyć to ryzyko. Zgodnie z tą zasadą w biznesplanie wszystkie obliczenia powinny być przygotowywane w trzech wariantach: optymistycznym, realistycznym i pesymistycznym. W praktyce jednak potencjalni inwestorzy analizują głównie wariant pesymistyczny i realistyczny.

26. (2 pkt) Który z atrybutów nie charakteryzuje *Big Data* w modelu „3V”?
- a. duża ilość danych (*volume*),
 - b. duża różnorodność danych (*variety*),
 - c. duża zmienność danych (*velocity*),
 - d. **konieczność weryfikacji danych (*veracity*).**

Komentarz:

Zgodnie z modelem „3 V” atrybuty charakteryzujące Big Data to:

- Volume – objętość, która oznacza gigantyczny przyrost danych w bardzo szybkim tempie,

- Variety – różnorodność, oznaczająca, iż zgromadzone dane zostały uzyskane z wielu różnych źródeł i są zapisywane w różnych formatach o niejednorodnej strukturze,
- Velocity – szybkość przetwarzania, rozumiana jako szybkość napływu danych.

27. (2 pkt) Poniższy rysunek:

- a. jest fragmentem analizy sieci społecznych (*Social Network Analysis*),
- b. jest przykładem nawiązania do marketingowego trendu budowania zaangażowania konsumentów na zasadzie *Point & Know* (wskazuję i wiem),**
- c. jest przykładem metryczki urządzenia komunikującego się z innymi urządzeniami w ramach internetu rzeczy,
- d. jest przykładem wizualizacji danych w ramach analizy *Big Data*.

Komentarz:

Powyższy rysunek przedstawia kod QR (*Quick Response*) – kod umożliwiający konsumentowi pozyskanie dodatkowych informacji o produkcie przy wykorzystaniu urządzeń mobilnych z dostępem do internetu.

28. (2 pkt) Dobra cyfrowe, w przypadku których istnieje możliwość wyłączenia z konsumpcji osób niepłacących za prawo do korzystania z nich i jednocześnie nie występuje konkurencyjność w konsumpcji, zaliczane są do dóbr:

- a. **klubowych,**
- b. prywatnych,
- c. publicznych,
- d. wolnych.

Komentarz:

Podział dóbr na prywatne, klubowe, wolne i publiczne odbywa się na podstawie dwóch kryteriów: konkurencyjności w konsumpcji (to kryterium dotyczy odpowiedzi na pytanie, czy kolejna osoba używająca dobra zmniejsza użyteczność pozostałych) i możliwości wyłączenia z konsumpcji osób niepłacących za dobro.

Dobra klubowe to dobra, w przypadku których możemy wykluczyć z konsumpcji osoby niepłacące za korzystanie z nich, a jednocześnie nawet duża liczba osób korzystających z dobra nie zmniejsza użyteczności pozostałych.

29. (2 pkt) Który z czynników nie jest podstawowym czynnikiem decydującym o skuteczności marki?

- a. stopień akceptacji marki,
- b. stopień elastyczności marki,**
- c. stopień lojalności wobec marki,
- d. stopień znajomości marki.

Komentarz:

O skuteczności marki decyduje przede wszystkim:

- stopień znajomości marki (jak bardzo marka jest znana nabywcom, jak bardzo marka odróżnia się od marek konkurentów),
- stopień akceptacji marki (jaką pozycję u nabywcy zajmuje marka wśród innych marek),
- stopień lojalności wobec marki (na ile klienci będą wierni marce w przypadku pojawienia się produktów konkurencji).

30. (2 pkt) Które z poniższych dóbr w najmniejszym stopniu mogłoby pełnić funkcję pieniądza?

- a. krowa,
- b. piasek,**
- c. sól,
- d. złoto.

Komentarz:

Pieniądz mogłoby zastąpić różne dobra, o ile pozwalałyby spełnić jego podstawowe funkcje (środka wymiany, środka płatniczego, miernika wartości i ewentualnie środka tezauryzacji).

Dobry pieniądz powinien być m.in.:

- trwały,
- podzielny,
- rzadki,
- jednorodny,

- wygodny w użyciu,
- pożądany.

Krowa, sól i złoto to przykłady płacideł. Każde z płacideł miało swoje wady, dlatego w konsekwencji wynaleziono pieniądze.

Piasek w funkcji pieniądza ma najwięcej wad. Nie jest pożądany (zbyt niska wartość), nie jest rzadki (prawie każdy może pozyskać piasek) oraz nie jest zbyt wygodny w użyciu.

31. (2 pkt) Technika służąca do analizy stosunków międzyludzkich w zespołach pracowniczych to:

- a. analiza morfologiczna,
- b. burza mózgów,
- c. dyskusja 66,
- d. socjogram.**

Komentarz:

Socjogram jest graficzną formą prezentacji relacji międzyludzkich w organizacjach. Służy do porównywania oficjalnej struktury organizacji z nieformalną hierarchią tworzoną spontanicznie przez pracowników oraz do analizy przebiegu komunikacji i stosunków międzyludzkich panujących w zespołach.

32. (2 pkt) Gdy dla pracownika najważniejsze utrzymanie jest przyjaznego klimatu między współpracownikami, to znaczącą rolę w jego motywowaniu odgrywa potrzeba:

- a. osiągnięć,
- b. przynależności,**
- c. uznania,
- d. władzy.

Komentarz:

Potrzeby przynależności są nazywane również potrzebami społecznymi lub potrzebami afiliacji. Wiążą się z utrzymaniem właściwych relacji z innymi ludźmi i poczuciem, że jest się częścią większej wspólnoty. To zarówno potrzeba bycia zaakceptowanym przez grupę społeczną, jak i unikania konfliktów międzyludzkich, a także potrzeby: akceptacji, miłości, przyjaźni oraz przywiązania ze strony innych. Potrzebę afiliacji zaspokoić mogą w pracy np. dobra atmosfera w zespole pracowniczym lub dobre relacje między przełożonymi i podwładnymi.

33. (2 pkt) Zastosowanie techniki „jestem słoniem” gdy jest się atakowanym przez drugą stronę, polega na:
- podniesieniu głosu i podjęciu próby przekrzyczenia atakującej osoby,
 - rezygnacji ze swoich dążeń i przyznaniu racji drugiej stronie,
 - spowolnieniu tempa reakcji i spokojnym przedstawieniu swojego stanowiska drugiej stronie,**
 - wykorzystaniu wsparcia innych osób przy przedstawianiu swojego stanowiska.

Komentarz:

Asertywna technika „jestem słoniem” polega na spowolnieniu reakcji i spokojnym przedstawianiu własnego stanowiska. Osoba, która w konfliktowej sytuacji spowalnia swoje reakcje, wydaje się drugiej stronie znacznie pewniejsza siebie (a to z kolei przekłada się na zmniejszenie agresji przeciwnika).

34. (2 pkt) Jednym z kryteriów wprowadzenia euro jest utrzymywanie deficytu budżetowego na odpowiednim poziomie. Zgodnie z kryteriami zbieżności deficyt budżetowy nie może przekroczyć:
- 3% PKB państwa ubiegającego się o wprowadzenie euro,**
 - 3% wpływów do budżetu państwa ubiegającego się o przyjęcie euro,
 - 60% PKB państwa ubiegającego się o wprowadzenie euro,
 - wysokości inflacji w państwie ubiegającym się o wprowadzenie euro.

Komentarz:

Limit deficytu budżetowego wyznaczony w kryteriach wprowadzenia euro to 3% PKB państwa zamierzającego przystąpić do strefy euro. Inne kryteria to:

- stabilne ceny (inflacja nie może przekraczać więcej niż o 1,5 punktu procentowego średniej stopy inflacji trzech państw z najniższą inflacją),
- niski dług publiczny (max 60% PKB),
- odpowiednie długoterminowe stopy procentowe (nie wyższe niż o 2 punkty procentowe od średniej dla trzech państw o najbardziej stabilnych cenach),
- stabilny kurs walutowy (przez co najmniej 2 lata przed wprowadzeniem euro).

35. (2 pkt) Stawki podatku VAT w Polsce w 2015 roku wynoszą:
- 18% lub 32%,
 - 19%,
 - 22% stawka podstawowa i 7% stawka obniżona,
 - 23% stawka podstawowa i 8% lub 5% stawka obniżona.**

Komentarz:

Od 1 stycznia 2011 roku (do 31 grudnia 2016 roku) w związku z trudną sytuacją budżetu państwa i ryzykiem destabilizacji finansów publicznych na skutek szybkiego wzrostu długu publicznego wprowadzono w Polsce podwyższone stawki podatku VAT (23% stawka podstawowa i 8% lub 5% stawka obniżona).

22% i 7% to stawki sprzed podwyżki. 18% i 32% to stawki podatku dochodowego, a 19% to stawka podatku od dochodów kapitałowych.

36. (2 pkt) Który z poniższych mierników dochodu narodowego umożliwi najbardziej obiektywne porównywanie wyników różnych gospodarek?
- PKB,
 - PKB per capita,
 - PKB per capita w parytecie siły nabywczej,**
 - PNB per capita.

Komentarz:

PKB per capita (na osobę) w parytecie siły nabywczej uwzględnia kurs walutowy wyliczony w oparciu o sztywny koszyk towarów i usług w różnych krajach. Dzięki takiemu podejściu porównania międzynarodowe różnych gospodarek są bardziej miarodajne.

37. (2 pkt) Bank oddaje jednorazowo lub w ratach do dyspozycji kredytobiorcy (właściciela nieruchomości) określoną sumę środków pieniężnych, której spłata nastąpi dopiero po śmierci kredytobiorcy. Zabezpieczeniem spłaty kredytu dla banku jest ustanowienie hipoteki na nieruchomości właściciela. Jaki to rodzaj produktu finansowego?
- hipoteka odwrócona,**
 - polisolokata,
 - renta dożywotnia,
 - ubezpieczenie na życie i dożycie.

Komentarz:

Hipoteka odwrócona to produkt finansowy, w którym bank oddaje do dyspozycji właściciela nieruchomości określoną sumę środków pieniężnych (jednorazowo lub w ratach), których spłata nastąpi dopiero po śmierci kredytobiorcy. Zabezpieczeniem spłaty dla banku jest ustanowienie hipoteki na nieruchomości.

38. (2 pkt) Inflacja wywołana przez wzrost cen energii to przykład inflacji:
- galopującej,
 - kosztowej,**

- c. popytowej,
- d. strukturalnej.

Komentarz:

Inflacja popytowa to wzrost cen wywołany zwiększeniem popytu. Inflacja kosztowa to wzrost cen wywołany wzrostem kosztów produkcji.

39. (2 pkt) Jeżeli przed rokiem kurs dolara wynosił 1 USD = 3,35 PLN, a dziś wynosi 1 USD = 3,9 PLN, to nastąpiła:
- a. aprecjacja złotego,
 - b. deprecjacja dolara,
 - c. **deprecjacja złotego,**
 - d. dewaluacja dolara.

Komentarz:

We wskazanym przypadku nastąpiła deprecjacja złotego (czyli osłabienie złotego wobec dolara) i jednocześnie aprecjacja dolara (umocnienie dolara wobec złotego).

40. (2 pkt) Na poniższym rysunku zostały przedstawione notowania:

- a. polskiego PKB per capita w USD,
- b. ropy naftowej w USD,
- c. **WIG20,**
- d. złota w USD.

Komentarz:

Wykres przedstawia notowania WIG20, który mimo wprowadzenia WIG30 pozostał najbardziej popularnym indeksem koniunktury giełdowej. WIG20 w czasie I etapu Olimpiady uzyskiwał pięcioletnie minima.

41. (2 pkt) Przesunięcie krzywej popytu na masło nie może być spowodowane przez:

- a. **spadek ceny masła,**
- b. wzrost ceny margaryny,
- c. wzrost dochodów konsumentów,
- d. zmianę gustów konsumentów w odniesieniu do masła.

Komentarz:

Przesunięcie krzywej popytu na masło następuje pod wpływem czynników innych niż cena samego masła (zmiana ceny masła doprowadziłaby jedynie do przesunięcia na krzywej popytu, a nie przesunięcia całej krzywej, czyli zmiany wielkości popytu, a nie zmiany całego popytu).

Pozostałe czynniki doprowadzą do przesunięcia krzywej popytu na masło:

- b) wzrost cen margaryny → krzywa popytu na masło przesunie się w prawo,
- c) wzrost dochodów → analogiczne przesunięcie jak ze wzrostem cen margaryny,
- d) przesunięcie w zależności od kierunku zmiany gustów → krzywa popytu przesunie się w prawo lub w lewo.

42. (2 pkt) Wielkość popytu konsumenta na dobro X wynosiła 200 kg, a na dobro Y 100 kg miesięcznie, gdy ceny tych dóbr wynosiły odpowiednio: $c_X = 1$ zł i $c_Y = 2$ zł. Załóżmy, że ceny wzrosły do $c_X = 3$ zł i $c_Y = 5$ zł. O ile musiał wzrosnąć dochód konsumenta, aby mógł on utrzymać swoją konsumpcję na niezmiennym poziomie?

- a. o 200 zł,
- b. o 400 zł,
- c. **o 700 zł,**
- d. o 1100 zł.

Komentarz:

Po zmianie cen wydatki na 200 kg dobra X i 100 kg dobra Y wyniosą 200×3 zł + 100×5 zł = 1100 zł.

Przed zmianą ceny ten sam koszyk dóbr kosztował 200×1 zł + 100×2 zł = 400 zł. Co oznacza, że dochód konsumenta musi wzrosnąć o $1100 - 400$ zł = 700 zł, aby możliwe było utrzymanie konsumpcji na tym samym poziomie co przed zmianą cen.

43. (2 pkt) Wprowadzenie cła na towar X jest korzystne dla:

- a. eksporterów towaru X i rządu,
- b. importerów towaru X i rządu,
- c. producentów krajowych towaru X i rządu,**
- d. rządu i społeczeństwa.

Komentarz:

Cło jest korzystne dla rządu (wpływy budżetowe, ochrona krajowych producentów dobra X) i producentów krajowych dobra X (ochrona przed zagraniczną konkurencją). Importerzy na wprowadzeniu cła stracą (wyższe koszty działalności). Podobnie społeczeństwo – będzie kupowało droższe produkty.

44. (2 pkt) Dla przedsiębiorcy roczny koszt zatrudnienia na kolejny rok na umowę o pracę na pełny etat pracownika, który otrzymuje minimalne wynagrodzenie w 2015 roku, wynosi około:

- a. 15 000 zł,
- b. 20 000 zł,
- c. 25 500 zł,**
- d. 33 000 zł.

Komentarz:

Koszty pracodawcy

Miesiąc	Brutto	Ubezpieczenie			ZUS łącznie	Składka na		Koszty pracodawcy	Łączny koszt wynagrodzenia
		emerytalne	rentowe	wypadkowe		Fundusz Pracy	FGŚP		
Styczeń	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Luty	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Marzec	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Kwiecień	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Maj	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Czerwiec	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Lipiec	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Sierpień	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Wrzesień	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Październik	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68

Listopad	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Grudzień	1750,00	170,80	113,75	31,50	316,05	42,88	1,75	360,68	2110,68
Suma	21 000,00	2 049,60	1 365,00	378,00	3 792,60	514,56	21,00	4 328,16	25 328,16

45. (2 pkt) Jeśli koszty stałe przedsiębiorcy wynoszą 6000 zł, jednostkowe koszty zmienne 30 zł, a cena 50 zł, to ile musi on sprzedać produktów po podwyżce ceny o 20%, żeby osiągnąć próg rentowności?

- a. 100 sztuk,
- b. 200 sztuk,**
- c. 300 sztuk,
- d. 350 sztuk.

Komentarz:

Cena po zmianie wynosi $50 \text{ zł} \times 1,2 = 60 \text{ zł}$.

Próg rentowności to: przychody = koszty całkowite.

X – ilość sprzedanych produktów.

Zatem:

$$6000 + 30 X = 60 X,$$

$$6000 = 30 X,$$

$$X = 200.$$

46. (2 pkt) Koszty całkowite przedsiębiorstwa Alfa można przedstawić za pomocą wzoru $TC = 30Q + 6000$, gdzie Q oznacza wolumen produkcji. Przeciętny koszt zmienny w tym przedsiębiorstwie wynosi:

- a. 30,**
- b. $30Q$,
- c. 6000,
- d. $30 + 6000/Q$.

Komentarz:

Jeśli:

TC (total cost, koszt całkowity) = $30Q + 6000$,

to:

$30Q$ to koszt zmienny (zależny od wolumenu produkcji Q), a 6000 to koszt stały.

Zatem:

Przeciętny koszt zmienny = koszt zmienny / wolumen produkcji Q

$30Q / Q = 30$.

47. (2 pkt) Gdy konieczne jest szybkie wprowadzenie niepopularnych decyzji w życie, należy przede wszystkim stosować strategię rozwiązania sytuacji konfliktowej zwaną strategią:

- a. **dominacji**,
- b. kompromisu,
- c. przystosowania,
- d. unikania.

Komentarz:

Styl dominacji w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowej należy stosować gdy:

- konieczne jest szybkie i zdecydowane działanie,
- ważne, ale niepopularne decyzje muszą zostać wprowadzone w życie,
- trzeba bronić się przed ludźmi czerpiącymi korzyści z zachowań nierywalizacyjnych,
- trzeba chronić się przed ludźmi niekompetentnymi.

48. (2 pkt) Jeżeli konsument chce zwrócić niewadliwy produkt, który kupił w sklepie stacjonarnym, to zgodnie z polskim prawem:

- a. sprzedawca musi przyjąć niewadliwy towar w terminie 14 dni od zakupu,
- b. sprzedawca musi przyjąć niewadliwy towar w terminie 10 dni od zakupu,
- c. sprzedawca musi przyjąć niewadliwy towar w terminie 14 dni od zakupu, jeżeli w momencie zawierania transakcji klient zastrzegł chęć ewentualnego zwrotu,
- d. sprzedawca nie ma obowiązku przyjmowania zwrotu niewadliwego towaru.**

Komentarz:

Na podstawie ustawy o prawach konsumenta (obowiązującej od 25 grudnia 2014 r.) konsument może zwrócić niewadliwy towar, jeżeli jego zakup nastąpił poza lokalem sprzedawcy (lub na odległość) i jeżeli od zakupu nie minęło więcej niż 14 dni.

W takim przypadku konsument nie musi uzasadniać chęci zwrotu. Jeżeli zakup nastąpił w sklepie stacjonarnym, to przyjęcie zwrotu niewadliwego towaru uzależnione jest od dobrej woli sprzedawcy (sprzedawca zgodnie z prawem nie ma obowiązku przyjmowania zwrotu pełnowartościowego produktu).

49. (2 pkt) System kontroli przepływu towarów wykorzystujący fale radiowe i odczyt oraz zapis danych z wykorzystaniem specjalnych układów elektronicznych przytwierdzonych do nadzorowanych przedmiotów, to:
- CRM,
 - EKD,
 - kod kreskowy,
 - RFID.**

Komentarz:

RFID (*Radio Frequency Identification*) to jedna z najszybciej rozwijających się w ostatnim czasie technik automatycznej identyfikacji i kontroli przepływu towarów. W odróżnieniu od technologii kodów kreskowych nie wymaga kontaktu optycznego pomiędzy czytnikiem a produktem.

Każdy system składa się z trzech podstawowych elementów: identyfikatorów, czytników oraz oprogramowania: komunikacyjnego i użytkowego.

Do głównych zalet technologii RFID w porównaniu do technologii kodów kreskowych należy:

- odczyt mimo braku optycznego kontaktu między produktem a czytnikiem,
- możliwość wielokrotnego zapisywania danych na identyfikatorach przytwierdzanych do produktów,
- możliwość zapisywania danych w ruchu – np. dotyczących towarów wyjeżdżających na wózek z magazynu,
- odczyt jednoczesny wielu identyfikatorów,
- brak konieczności podejmowania działań przez dział operatora – zautomatyzowanie procesów.

50. (2 pkt) Wybór formy opodatkowania na zasadach ogólnych oznacza:
- konieczność opłacania podatku w formie ryczału,
 - konieczność ograniczania obrotów firmy do 150 000 euro rocznie,
 - konieczność prowadzenia księgi przychodów i rozchodów,**
 - konieczność zatrudniania biegłego rewidenta do prowadzenia księgowości w firmie.

Komentarz:

Prowadzący działalność gospodarczą zwykle w pierwszym miesiącu nowego roku dokonać może wyboru formy, w której działalność tę opodatkuje. Do wyboru podatnika dostępne są:

- zasady ogólne – opodatkowanie według skali podatkowej 18% i 32%,
- podatek liniowy – czyli opodatkowanie według stawki 19%,
- ryczałt ewidencjonowany,
- karta podatkowa,
- podatek tonażowy.

Opodatkowanie na zasadach ogólnych jest podstawową formą opodatkowania, co oznacza, że jeżeli podatnik nie zadeklaruje innej formy, będzie rozliczał podatek w ten sposób. Wybór tej formy oznacza konieczność prowadzenia ewidencji operacji gospodarczych w formie podatkowej księgi przychodów i rozchodów (KPiR).
